

deji donucen neutěšenými poměry: výdělečnými a nehodami v rodině. Nátlak těchto okolností na vůli stěžovatelovu zprostil by však stěžovatele zodpovědnosti za protiprávní prodej kola jen, kdyby byl stupně předpokládaného ustanovením § 2 g) tr. zák. To má asi na zřeteli také stížnost, uvádí-li, že stěžovatel jednal z kruté bídy, by uhájil živobytí. Avšak skutkové předpoklady, z nichž odvozuje stížnost tuto námitku, nejsou vzaty z rozsudku, který příslušných zjištění vůbec neobsahuje, takže námitka není provedena po zákonu, a jsou dokonce podstatně širšího rozsahu než dotyčné údaje při hlavním přelíčení, takže nepoukazují ani k důvodné výtce neúplnosti soudního výroku. Tyto údaje nemohly opodstatniti předpoklad neodolatelného donucení a nebyly tudíž povahy rozhodné po rozumu § 281 čís. 5 tr. ř., takže rozsudek není stížen ani formálním zmatkem neúplnosti, ač o obhajobě té při výroku o vině neuvažuje a přihlíží k ní jen při výroku o trestu, uváděje jako polehčující okolnost i chudobu stěžovatelovu.

Čís. 3438.

Pojem »veřejné listiny« (§ 199 d) tr. zák.); pro povahu protokolu jako veřejné listiny nezáleží na tom, že nebyl vyhotoven úřední osobou, ani, že nebylo připojeno obecní razítko.

Pokud protokol obecní stavební komise není veřejnou listinou a pokud jeho padělání nespadá pod ustanovení § 199 d), nýbrž § 201 a) tr. zák.

(Rozh. ze dne 8. dubna 1929, Zm II 6/29.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Uher-ském Hradišti ze dne 14. listopadu 1928, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem nedokonaného podvodu podle §§ 8, 197, 199 d), 200 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a věc vrátil témuž soudu nalézacímu k novému projednání a rozhodnutí.

Důvody:

Zmateční stížnost, která se číselně dovolává důvodů zmatečnosti podle čís. 5, 9 a) a 10 § 281 tr. ř., uplatňuje i oněmi vývody, jež jsou v ní označeny jako doličování důvodu zmatku podle čís. 9 a), vlastně též jen důvod zmatečnosti podle čís. 10 § 281 tr. ř., jak patrné již z toho, že se obojí vývody v podstatě spolu navzájem kryjí. Zásadně je zmateční stížnost v právu především, pokud upírá povahu veřejné listiny protokolu obecní stavební komise b-ské, v jehož padělání stěžovatelem spatřuje rozsudek skutkovou podstatu zločinu nedokonaného podvodu, kvalifikovaného jím mimo jiné i podle § 199 d) tr. zák. Předmětem tohoto protokolu byla podle rozsudkového zjištění svojí vlastní podstatou ryze soukromoprávní úmluva, na níž se stěžovatel dohodl s Marií C-ovou v ten rozum, že stěžovatel, který při stavbě domu postavil jednak zeď štítovou, jednak zadní zeď ve dvoře částečně do sousedního

pozemku Marie C-ové, nemusí tyto zdi posunouti zpět do svého, ale že za to má C-ová právo stavěti na svém pozemku v budoucnosti svůj dům tak, že štitová zeď domu stěžovatelova bude oběma společná. Na žádost obou stran byl o této úmluvě sepsán místní obecní stavební komisí zápis, úmluva byla dne 2. prosince 1926 zapsána do knihy protokolů řečené komise. Stalo se tak podle výslovného zjištění rozsudkového za přítomnosti obou smluvních stran, z nichž Marie C-ová byla zastoupena svým manželem Josefem C-ou, za stavební komisi pak intervenovali její tři členové, Antonín R., Jarolím R. a Štěpán D., čímž nabyl řečený zápis podle názoru soudu rázu listiny veřejné vzhledem k tomu, že, jak se praví v rozsudkových důvodech, protokol sepsán byl před stavební komisí obce B., tedy osobami zákonem k tomu zvláště ustanovenými v oboru jejich působnosti. Veřejnou listinou jest podle § 292 c. ř. s. rozuměti listinu, vydanou v předepsané formě buď veřejným úřadem v mezích jeho úředních oprávnění neb osobou, požívající veřejné víry v oboru působnosti jí přikázaném. S hlediska tohoto výkladu nesejde tudíž na tom, že, jak zmateční stížnost zvláště zdůrazňuje, protokol, o nějž jde, nepsala úřední osoba, nýbrž že jej i podle rozsudkového zjištění napsal sám stěžovatel, aniž dále na tom záleží, že na něm není obecní razítko. Zřejmě nejde tu o okolnosti, jež by samy o sobě byly s to odníti zápisu povahu listiny, vydané veřejným úřadem, ani zmateční stížnost pak se nesnaží dokázati, že vyhotovení protokolu úřední osobou nebo připojení obecního razítka bylo nezbytnou formální náležitostí jeho povahy jako listiny veřejné. Ve směru posléze zmíněném stačí rozsudkové zjištění, podle něhož byl dotčený zápis pojat do protokolní knihy místní obecní komise stavební. Svým dalším tvrzením, že řečený protokol nebyl psán v přítomnosti členů stavební komise, kteří prý své podpisy k němu připojili teprve dodatečně, ocitá se však zmateční stížnost v přímém, při uplatňování kteréhokoli z důvodů zmatečnosti hmotněprávní podle § 288 čís. 3 tr. ř. nepřípustném rozporu se shora již zmíněným skutkovým zjištěním rozsudkovým, podle něhož shora jmenovaní tři členové obecní stavební komise intervenovali při zápisu úmluvy do protokolní knihy komise, a nejnak je tomu, pokud zmateční stížnost tvrdí dále, že tito tři občané, kteří jsou, jak sama stížnost připouští, jinak členy stavební komise, měli jen »jaksi« bytí svědky pouhého ujednání soukromého, jehož svědky prý však ve skutečnosti nebyli. V právu je naproti tomu zmateční stížnost, pokud celkovým smyslem svých dalších vývodů nepadá rozsudkový závěr, podle něhož šlo v souzeném případě o listinu, sepsanou veřejným úřadem, neboli, jak se praví v rozsudkových důvodech, osobami zákonem k tomu zvláště ustanovenými, v oboru jejich působnosti. Osobami těmi byli podle rozsudku zřejmě oni tři členové obecní stavební komise, jeho rozhodovací důvody nedotýkají se však ani slovem podstaty a rozsahu působnosti tohoto obecního zařízení. Nutno zkoumati nejprve, co rozumí rozsudek onou obecní komisí stavební, a míti při tom zároveň na zřeteli též podstatu onoho úkonu komise, jenž zaval podnět k zápisu řečené úmluvy do její protokolní knihy. Ve stavebním řádu pro Moravu (zákon ze dne 16. června 1894, čís. 64 z. zák., v některých svých ustanoveních změněný a doplněný zákonem ze dne 16. června 1914, čís. 44 z. zák.) není arci vůbec ustano-

vení o »obecních stavebních komisích«. Významným je však již předpis jeho § 134, podle něhož vykonává jeho předpisy (pokud v něm nejsou obsažena jiná ustanovení), jakožto stavební úřad první stolice v místních obcích, které nejsou městy s vlastním obecním statutem, obecní představený, pokud se týče jeho náměstek. V onom protokole ze dne 2. prosince 1926 se praví: »Při včerejším úředním jednání ohledně stavby domu čis. 176 v B., patřící pp. Hynku a Filoméně H-ovým bylo shledáno«. Protokol o tomto předchozím úředním jednání není sice zapsán v knize protokolů stavební komise, než citovaná věta poukazuje na to, že tu šlo patrně o komisionelní řízení podle §§ 36 a násl. mor. stav. řádu, při čemž zůstává arci nevysvětleno, kterak mohlo k tomuto řízení, jež má předcházeti udělení povolení ke stavbě (§ 36), dojíti teprve tehdy, když podle rozsudkového zjištění stěžovatel byl již postavil dotčený dům včetně obou zdí. Věta, předeslaná v protokole zápisu obsahu úmluvy samotné, »by se předešlo dalším možným nepříjemnostem« opravňovala však především nalézací soud k závěru, že se strany způsobem, shora podle rozsudku nastíněným, dohodly, by předešly sporu, ale vzhledem ke shora citované úvodní větě protokolu lze též míti za to, že tu šlo o smírné narovnání, o něž jest se podle prvního odstavce § 39 mor. stav. řádu podle možnosti pokusiti, činí-li sousedé nebo jiní účastníci při komisionelním řízení námitky proti navržené stavbě. Také tento pokus o smírné narovnání náleží k úkolům stavebního úřadu, t. j. stavebního úřadu první stolice ve smyslu § 134 mor. stav. řádu, jímž je v místních obcích, které nejsou městy s vlastním obecním statutem, tedy ovšem i v obci B. obecní představený, pokud se týče jeho náměstek. Že tímto stavebním úřadem ve smyslu § 134 mor. stav. řádu nebyla ona místní obecní komise stavební, je patrné již z toho, že na řadě zápisů v její protokolární knize (tak na protokole ze 6. srpna 1927, na přesněji nedatovaném protokole čis. 9 z téhož roku, na dvou protokolech z 10. března 1928, konečně na protokole ze 14. března 1928) vyskytují se vedle podpisů předsedy stavební komise současně též podpisy starosty obce za stavební úřad, což poukazuje na to, že vedle obecní stavební komise byl v obci B. také stavební úřad ve smyslu § 134 mor. stav. řádu, a to i v době rozhodné, v prosinci roku 1926. Podle všeho byla ona obecní stavební komise b-ská jen jednou ze zvláštních komisí, jež podle § 39 obecního zřízení moravského (zákona ze dne 15. března 1864, čis. 4 z. zák.) může obecní zastupitelstvo zříditi k dohledu na práce obecní rady a na práce správy ústavů obecních, dále k tomu, když obec něco podnikne, jakož i k tomu konci, by dávaly dobrá zdání a činily návrhy v záležitostech obecních. Uzavírání smírných narovnání mezi soukromými stranami nenáleží však do oboru působnosti takovýchto obecních komisí vůbec, naopak přísluší podle § 27, čis. 11 mor. obec. zřiz. činiti narovnání mezi stranami vedoucími spor, v rámci samostatné působnosti obce obecnímu zastupitelstvu samotnému, jež arci vykonává tento úkol důvěrníky, zvolenými z obce, volenými totiž obecním zastupitelstvem podle § 36 mor. obecního zřízení z úřdů obce, tak, že jimi mohou býti i nečlenové obecního zastupitelstva stejně, jako i do oněch zvláštních komisí obecních může obecní zastupitelstvo podle § 39 mor. obecního zřízení a podle

posledního odstavce § 4 obecního řádu volebního (zákona ze dne 31. ledna 1919, čís. 75 sb. z. a n.) přibrati důvěrníky také odjinud než ze svého středu. Je tedy zmateční stížnost v právu, pokud, zdůrazňujíc, že k zápisu, o nějž jde, nedošlo při veřejné stavební komisi a že na něm není podepsán obecní starosta nebo jeho náměstek, takto zároveň namítá, že k onomu závěru rozsudkovému, podle něhož zápis ten sepsán byl osobami, zákonem k tomu zvlášť ustanovenými, v oboru jejich působnosti, dospěl nalézací soud mylným výkladem zákona, že tedy rozsudek je podle čís. 10 § 281 tr. ř. zmatečným, pokud jím trestný čin stěžovatelův byl kvalifikován jako zločin podvodu ve smyslu § 199 d) tr. zák.

Činem obžalovaného, jevícím se podle toho, co posud uvedeno, jako padělání pravé listiny soukromé ve smyslu § 201 a) tr. zák., mohla by arci také založena býti skutková podstata zločinu podvodu, ač ovšem vzhledem k úvodní větě § 201 tr. zák. jen tehdy, kdyby bylo bezvadně zjištěno, že škoda, která byla činem obžalovaného způsobena, nebo k níž směřoval jeho zlý úmysl, činí více než 200 Kč (§ 200 tr. zák.). Rozsudek uvádí sice již ve svém výroku, že obžalovaný padělal protokol stavební komise v úmyslu, by uvedl Marii C-ovou v omyl, jímž tato měla na svém majetku utrpěti škodu více než 200 Kč, v jeho rozhodovacích důvodech pak se zjišťuje podrobněji, že větu »Přestavbou zdi se užívací právo zdi se strany M. C-ové ruší« připsal obžalovaný do řečeného protokolu proto, by Marie C-ová ztratila nárok na společnou štítovou zeď, a by ji tak v budoucnosti, když by chtěla stavěti, poškodil na jejích právech. Až potud nelze proti správnosti skutkových zjištění a závěrů rozsudkových namítati nic. Jinak je však tomu, pokud rozsudek vychází z předpokladu, že škoda, kterou C-ová měla podle úmyslu obžalovaného utrpěti jeho činem, převyšovala 200 Kč. Nepravít se v tom směru v rozsudkových důvodech nic více, než že podle přesvědčení soudu by tím C-ové byla způsobena škoda větší 200 Kč, ne však škoda převyšující 2.000 Kč. Na základě kterých výsledků průvodního řízení dospěl nalézací soud k tomuto závěru, se v rozsudkových důvodech neuvádí, ač potřeba přesných zjištění jevila se tím naléhavější, ana podle obžaloby měla C-ová omylem, ve který byla uvedena činem obžalovaného, utrpěti na svém majetku škodu více než 2.000 Kč a C-ová sama uvedla jednak při svém výslechu v řízení přípravném, jednak i u hlavního přelíčení, že výši ceny, kterou má ono užívací právo ke zdi, přesně udati nemůže a že její muž by věděl, jakou škodu utrpěli, kdežto její manžel Josef C. udal, že užívací právo ke štítové zdi má cenu nejméně 3.000 Kč, poněvadž by aspoň tolik stála stavba nové zdi štítové. Za tohoto stavu věci bylo povinností nalézacího soudu, uloženou mu předpisem § 270 čís. 5 tr. ř., by v rozsudkových důvodech přesně uvedl jednak, proč se nepřiklonil ke shora nastíněnému stanovisku obžaloby o škodě stěžovatelem zamýšlené, více než 2.000 Kč, zejména však náležitě odůvodnil závěr, podle něhož škoda ta měla býti vyšší než 200 Kč. Výtku tohoto naprostého nedostatku jakéhokoli odůvodnění ve směru posléz uvedeném uplatňuje zmateční stížnost nepřímou, věcně však plným právem, pokud s hlediska důvodu zmatku podle čís. 5 § 281 tr. ř. namítá, že svědkové neuvádějí vůbec, že by v souzeném případě mohla vzejíti

C-ové jakákoliv škoda. Aniž proto jevílo se nutným, zabývatí se dalšími vývody, jimiž doličuje zmateční stížnost důvod zmatečnosti podle čís. 5 § 281 tr. ř. a jež ostatně nejsou než podle § 258 tr. ř. nepřipustným brojením proti řádně odůvodněnému přesvědčení nalézacího soudu o pachatelství obžalovaného, bylo zmateční stížnosti již ze shora nastíněných důvodů vyhověti, zrušiti napadený jí rozsudek jako zmatečný podle čís. 10 z části i podle čís. 5 § 281 tr. ř. a odkázati věc podle § 288 čís. 1 (3) tr. ř. na soud prvé stolice k novému projednání a rozhodnutí.

Čís. 3439.

Není-li silnice přehledná do dálky a místy vadí přehledu mlha, má řidič automobilu počítati (§ 335 tr. zák.) s možností objevení se náhlé překážky a proto voliti takovou rychlost, by byl za všech okolností jejím pánem, zmírniti rychlost po případě na 6 km (§ 45 min. nař. čís. 81/1910) a dávatí pokud možná často znamení houkačkou (§ 48 min. nař.).

Vyhýbání vozidel na levou stranu (§ 2 zák. ze dne 15. června 1866, čís. 47 z. zák. pro Čechy) musí býti podle okolností připravováno včas, což se nemůže díti jinak, než že vozidlo jede, je-li tu možnost náhlého objevení se jiného vozidla, po levé straně silnice.

Zákonné předpisy o povinnostech řidiče nečiní rozdílu mezi řidičem mladým a nezkušeným a mezi řidičem starším a zkušenějším.

(Rozh. ze dne 10. dubna 1929, Zm I 545/28.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Písku ze dne 22. června 1928, jímž byl obžalovaný podle § 259 čís. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro přečin proti bezpečnosti života podle § 337 tr. zák., zrušil napadený rozsudek jako zmatečný, a věc vrátil soudu prvé stolice, by ji znova projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost dovolává se důvodů zmatečnosti podle čís. 5 a 9 písm. a) § 281 tr. ř. Těžisko její spočívá v uplatňování tohoto zmatku, a nelze jí upříti oprávnění. Stížnost uplatňuje v podstatě důvodně, že již rozsudková zjištění, ba vlastní zodpovídání se obžalovaného opravňují k předpokladu, že obžalovaného stíhá v objektivním směru zavinění ve smyslu § 335 tr. zák. Obžalovaný udal, že v rozhodnou chvíli byla místy mlha, místy ne, že, když došlo ke srážce, nebylo daleko viděti; že jel prostředkem silnice a kapitána J-u uzřel před sebou na vzdálenost 30—40 kroků; že netroubil a nedával znamení, ježto mlha nebyla hustá a bylo dosti viděti; že J-u neviděl na větší vzdálenost proto, že byl skryt v dolíku — svahu silnice — a objevil se náhle s velikou rychlostí. Nalézací soud nepovažuje za vyvrácené toto hájení se obžalovaného a zjišťuje, že mlha v době srážky se místy při zemi válela, zejména že mohla býti v dolíku silnice, jímž kapitán J. před srážkou projížděl, poněvadž se mlha v dolíku obyčejně drží a táhne, že však mlha nebyla v místech srážky tak hustou, by obžalovanému vadila v rozhledu. Soud bere dále za